

Direktiv om godkännande och registrering av och provtagning för gentester (DNA-direktiv)

Godkända av Finska Kennelklubbens styrelse 6.10.2022. Gäller från 1.1.2023.
Tillägg godkänt av Kennelklubbens styrelse 2.2.2023 i *kursiv stil*.

Dessa direktiv kompletterar Bestämmelserna om motarbetande av ärftliga defekter och sjukdomar (fullmäktige 30.11.2008) och instruktionen för Programmet om motarbetande av ärftliga defekter och sjukdomar (PEVISA-instruktionen, styrelsen 16.8.2018), Registreringsbestämmelser (styrelsen 5.5.2022) samt rasspecifika specialbestämmelser.

Detta dokument är en översättning. Vid oklara fall gäller originalversionen på finska.

1. Allmänna bestämmelser

Hundars egenskaper samt ärftliga sjukdomar och defekter undersöks och motarbetas med hjälp av gentester. Genom att analysera DNA är det även möjligt att fastställa en unik genetisk profil (DNA-profil) till hunden samt bekräfta hundens härstamning från de föräldrar som angetts. I dessa direktiv stakas ut hurudana prov och gentester Kennelklubben godkänner som officiella. Vidare fastställs om registrering av resultat i Kennelklubbens databas.

2. Godtagbara prov och provtagning

Prov som behövs för gentester får tas av:

- veterinärer
- kennelkonsulter och distriktsutbildare med behörighet att ta DNA-prov (endast kindcells- och hårprov)
- representanter för DNA-laboratorier godkända av Kennelklubben (blodprov endast under övervakning av en veterinär)

DNA-undersökning kan göras på cellprov (från kinden), blodprov, spermieprov eller hårprov. Laboratorierna fastställer vilka slags prov undersökningarna görs på.

Hundägaren/person med fullmakt bör beställa en remiss till önskade undersökningar från Kennelklubbens Omakoira-tjänst före provtagning. Provtagaren fyller i uppgifter om provtagning på remissen i Omakoira och antecknar uppgifter om provtagning även på laboratoriets provtagningsblankett eller på ett annat sätt som anvisats av laboratoriet. Sändning av prov till laboratoriet är på provtagarens ansvar och provtagaren bör själv se till det.

Hunden ska vara id-märkt på ett av Kennelklubben godkänt sätt vid tidpunkten för provtagning, och id-märkningen ska granskas i samband med provtagning. För fryst sperma, som samlats in innan id-märkningar tagits i bruk, kan registernumret som antecknats på spermainsamlingsformulären godkännas som identifiering. Giltighet bör bekräftas hos Kennelklubben i förväg.

Provtagningsförloppet kortfattat:

1. Provtagaren granskar hundens id-märkning och fyller i Kennelklubbens digitala förhandsremiss samt laboratoriets provtagningsremiss eller motsvarande.
2. Provet tas enligt de anvisningar laboratoriet gett.
3. Varje prov märks med hundens namn och id-märkning.
4. Proven skickas till laboratoriet enligt de anvisningar laboratoriet gett.

3. Undersökningsresultat som godkänns för registrering

Undersökningsresultat som gäller tester som godkänts för registrering bör vara validerade och vetenskapligt publicerade. Laboratoriet som analyserar provet bör ha behörighet att utföra den aktuella undersökningen och använda dess resultat.

Hundens id-märkning bör framgå ur testresultat som registreras på Kennelklubben på annat sätt än genom att laboratoriet sparar resultatet direkt.

Beslut om att inleda registrering av resultat och godkänna laboratoriet som genomför analyser fattas av avelsvetenskapliga kommittén efter förslag av DNA-arbetsgruppen. Registrering av resultat godkänns ras för ras.

För importerade hundar, utländska avelshundar och importerad sperma godkänns sådana utländska resultat, som gäller samma mutationer som de resultat som godkänts för registrering hos rasen, även om det aktuella testet inte hade utförts av ett laboratorium som godkänts av Kennelklubben. I utlåtandet eller i ett separat provtagningsintyg bör anges att provet har tagits av en veterinär *eller laboratorierepresentativ provtagare*.

4. Registrering av resultat och giltighetstid

Resultaten registreras i Kennelklubbens databas enligt mutation. Resultatet registreras i Kennelklubbens databas i första hand av det laboratorium som genomfört analysen. Kennelklubben kan även godkänna undersökningar vars resultat skickas in till Kennelklubben för registrering. Resultaten kan samtidigt eller senare registreras i alla nordiska kennelklubbers databaser.

Testresultatet gäller från det datum som meddelats av laboratoriet. Kennelklubben kan upphäva resultatet av motiverade skäl.

Resultat som erhållits innan registrering till Kennelklubbens databas har inletts kan sparas retroaktivt av laboratorier som godkänts av Kennelklubben, om

- ägaren/person med fullmakt beställer remissen retroaktivt,
- provtagaren registrerar provtagningsuppgifter retroaktivt på ägarens begäran,
- laboratoriet sparar resultatet retroaktivt på ägarens begäran

Utöver ovan nämnda resultat kan resultat som erhållits tidigare registreras av Kennelklubben endast till föräldradjuret till en valpkull som registreras, om följande uppgifter framgår ur analysrapporten eller åtföljande dokument:

- provet har tagits av en officiell provtagare
- id-märkningen har granskats i samband med provtagning
- provtagningsdatum
- undersöknings-/analysdatum
- analys har gjorts på ett laboratorium som godkänts av Kennelklubben

4.1. Resultatet frisk enligt härstamning

Till hunden sparas uppgift om att den är frisk enligt härstamning avseende aktuell sjukdom eller defekt högst tre generationer framåt från hundar som erhållit testresultatet frisk. Därefter måste hunden eller dess avkommor testas på nytt för att resultatet ska kunna registreras.

5. DNA-profil och bekräftelse av härstamning

För en DNA-profil tas prov på bara den hund som identifieras.

Bestämning av hundens härstamning förutsätter att hundens moder och fader har från förut en DNA-profil som getts av ett laboratorium som är godkänd av Kennelklubben, eller att prov på föräldrarna lämnas in till laboratoriet tillsammans med de prov som lämnas in på valparna.

Det är hundägarens och valpkullens uppfödarens uppgift att säkerställa av laboratoriet om DNA-profiler som tagits fram i synnerhet för mycket länge sedan kan användas vid härstamningskontroll. Standard som används vid verifiering kan ändra med tiden.

Som remiss för DNA-profiler och härstamningskontroll används en blankett som godkänts av Kennelklubben eller motsvarande.

Prov för härstamningskontroll tas på tiken, valparna och i mån av möjlighet alla faderkandidater. Om modern/fadern har dött och det inte finns kvar lämpligt material som kan användas för att isolera DNA, kan man försöka fastställa hundens genotyp med hjälp av prov från nära släktingar. Också far-/morföräldrar bör undersökas om Kennelklubben anser att det är nödvändigt.

För importhundar, utländska avelshundar och importsperma godkänns också DNA-profiler och utlåtanden från härstamningsundersökningar som getts i enlighet med ISAG-standarden av laboratorier som inte är godkända av Kennelklubben. Hundens id-märkning ska framgå ur utlåtandet, men ett intyg om provtagning behöver inte bifogas med utlåtandet.

6. Undantagsfall

Kennelklubbens avelsvetenskapliga kommitté har rätt att på grund av särskilt vägande skäl i enskilda fall bevilja dispens från bestämmelserna i dessa direktiv.